

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

Språkvetarprogrammet - inriktning textbearbetning, 180hp

KANDIDATUPPSATS

"Why not, liksom?"

En komparativ studie av svensk-engelsk kodväxling
i svenska och utlandssvenska bloggtexter

Caroline Areschoug

Svenska språket (61-90), 15hp

Halmstad 2017-01-18

Högskolan i Halmstad
Akademin för lärande, humaniora och samhälle
Uppsats 15 hp, Svenska språket 61-90
Författare: Caroline Areschoug

”Why not, liksom?”

En komparativ studie av svensk-engelsk kodväxling
i svenska och utlandssvenska bloggtexter

Handledare: Rickard Melkersson
Examinator: Emilia Aldrin
HT 2016

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Syfte	2
1.3 Frågeställningar	2
1.4 Disposition	2
1.5 Tidigare forskning	2
2. Teori	4
2.1 Språkkontakt	4
2.2 Engelskan i svenskan	5
2.3 Kodväxling eller lånord	6
2.4 Kodväxlingens struktur	7
2.5 Kodväxlingens funktion	8
3. Material och metod	10
3.1 Material	10
3.3 Metod	11
4. Resultat	13
4.1 Kodväxlingens frekvens	13
4.2 Kodväxlingens struktur	14
4.3 Kodväxlingens funktion	17
5. Diskussion och slutsatser	22
6. Förslag till vidare forskning	25
7. Sammanfattning	25
Referenslista	27
Litteratur	27
Ordlistor	28
Webbkällor	28
Källmaterial	28

Abstrakt

I denna uppsats undersöks svensk-engelsk kodväxling i bloggtexter. Syftet är att jämföra kodväxlingens frekvens, struktur och funktion i svenska och utlandssvenska bloggar. Materialet har inhämtats i sex olika bloggar, varav hälften av skribenterna är baserade i Sverige och den andra hälften har sin hemvist i USA. För att besvara studiens syfte och frågeställningar har såväl en kvantitativ som en kvalitativ metod tillämpats. Studien visar att kodväxlingen är mer frekvent bland de bloggskribenter som befinner sig i en engelskspråkig kontext. Kodväxlingens struktur uppvisar ett likartat mönster i de båda urvalsgrupperna, där kodväxling på ordnivå är vanligast. Det förekommer vissa skillnader mellan grupperna i fråga om kodväxlingens funktion, vilket kan vara en effekt av att de utlandssvenska bloggskribenterna befinner sig i en direkt språkkontakt med engelskan.

Nyckelord: direkt språkkontakt, kulturell språkkontakt, kodväxling, svenska, engelska, utlandssvenskar, bloggar, kontextualiseringsmarkörer.

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Att engelskan finns närvarande i det svenska språket är idag ingen nyhet. Engelskan har som globalt *lingua franca* ett stort inflytande över många språk och svenskan är i det avseendet inget undantag. Med tanke på den kulturellt förmedlade språkkontakt vi har med engelska via olika medier, och då särskilt den angloamerikanska populärkulturen, förekommer det att oetablerade lånord och uttryck letar sig in i svenskan (se t.ex. Norrby & Håkansson 2015:316). Exempel från resultaten i denna uppsats är bland annat fraser som ”*Why not, liksom?*”¹ och ”*Skor to die for*”². När vi inflikar engelska uttryck som dessa talar man i språkvetenskapliga termer om *kodväxling*. Förenklat är det när vi skiftar mellan språk i samma samtals- eller skrivsituation (Josephson 2004:7).

En annan typ av kontakt med engelska är den direkta språkkontakten. Enligt en kartläggning gjord av Svenskar i världen (sviv.se) är USA och Storbritannien de mest populära länderna för svenskar att bosätta sig i. Under 2015 uppgavs cirka 240 000 svenskar vara bosatta i dessa länder. Alltså befinner sig ett relativt stort antal utlandssvenskar i en engelskspråkig miljö. Med detta i åtanke samt ett brett utbud av angloamerikanska populärkulturella influenser i svensk media, borde det finnas goda möjligheter till att finna kodväxling i svenskarnas språkbruk.

Forskning om kodväxling är i allra högsta grad inriktad på den talade diskursen, även om ett forskningsfält kring litterär och skriftlig flerspråkighet är under framväxt (jfr Sebba 2012:1). Montes-Alcalá (2007) har studerat spansk-engelsk kodväxling i bloggar, med motiveringen att kommunikationen i bloggar kännetecknas av ett personligt, vardagligt och ocensurerat språk. I en blogg har skribenten möjlighet att uttrycka sig fritt och på sina egna villkor. Stavning, svordomar, grammatiska fel samt kodväxling behöver inte passera under luppen på redaktörer och korrekturläsare.

Även i föreliggande uppsats ligger fokus på skriftlig kodväxling i det vardagliga språket, då det är ett relativt outforskat område. För att kunna analysera förekomsten av svensk-engelsk kodväxling i en informell kontext används således ett material bestående av svenska bloggtexter. Denna typ av text är en fördelaktig tillgång i detta avseende, där framtoningen ofta är vardaglig och personlig. För att även utforska om den direkta språkkontakten med

¹ Jennie Hammar, 15 november 2015

² Magdalena Graaf, 23 november 2016

engelska, till skillnad från den kulturella, har någon betydelse för den skriftliga kodväxlingen, inhämtas hälften av materialet hos svenska bloggskribenter som befinner sig i en engelskspråkig kontext.

1.2 Syfte

Studiens övergripande syfte är att jämföra kodväxling i ett urval av svenska och utlands-svenska bloggar. Tre olika aspekter av kodväxlingen kommer att utforskas, vilka är indelade i varsitt delsyfte. Det första delsyftet är att utreda om den direkta språkkontakten återspeglas med en ökad *frekvens* av kodväxling i de utlandssvenska bloggtexterna. Hypotesen i studien är att kodväxling förekommer i större utsträckning i de bloggar som är utlandsbaserade. Ett andra delsyfte är att undersöka kodväxlingens *struktur* och vilken typ av kodväxling som är mest framträdande. I ett tredje delsyfte kommer kodväxlingens *funktion* att utforskas.

1.3 Frågeställningar

Följande frågeställningar fungerar som utgångspunkt för studiens tre delsyften:

- Finns det en större tendens till kodväxling i de utlandsbaserade bloggarna?
- Vilken typ av kodväxling är mest förekommande?
- Vilken funktion tycks kodväxlingen ha?

1.4 Disposition

I uppsatsens inledande del presenteras tidigare forskning om kodväxling i avsnitt 1.5. Den efterföljande teoridelen inleds med ett avsnitt om språkkontakt (2.1) och engelskans inflytande i svenskan (2.2). Studiens tre delsyften motsvaras sedan av olika avsnitt i uppsatsen. För att kunna mäta kodväxlingens frekvens samt besvara de två andra frågeställningarna utreds definitionen av kodväxling i förhållande till lånord i avsnitt 2.3. Vidare presenteras teorier kring kodväxlingens struktur i avsnitt 2.4 samt kodväxlingens funktion i avsnitt 2.5. Efter material- och metodkapitlet redovisas undersökningens resultat. I avsnitt 4.1 redogörs resultatet av kodväxlingens frekvens, medan resultatet av kodväxlingens struktur presenteras i avsnitt 4.2 och dess funktion i avsnitt 4.3.

1.5 Tidigare forskning

Kodväxling är idag ett erkänt forskningsområde som främst har inriktats på det talade språket. Tongivande forskare är bland annat Myers-Scotton (2009) och Poplack (1980, 2012), vars definition av kodväxling och teoribildning kring kodväxlingens struktur presenteras i

avsnitt 2.3 respektive 2.4. Likaså är Gumperz (1982, refererad i Montes-Alcalá 2007:165) en pionjär inom forskningen av kodväxlingens funktionella aspekter. Detta område redovisas närmre i avsnitt 2.5.

En översikt av forskningsfältet kring den skriftliga kodväxlingen ges av Sebba (2012). Forskning kring kodväxling i skrift är inte lika utbrett, vilket bland annat beror på en avsaknad av ett självständigt teoretiskt ramverk. De analysverktyg som finns är främst utvecklade för den talade diskursen och är inte optimala för textforskning. En annan bidragande orsak till det vaga intresset är den normativa synen på skriftspråk. I de flesta moderna samhällen premieras ett puristiskt skriftspråk där bland annat språkblandning avfärdas som ett bristfälligt språk. Det bedrivs dock framgångsrik forskning kring flerspråkighet och kodväxling i text, trots det något ogynnsamma utgångsläget. Intresset för skriftlig kodväxling har ökat i samband med Internet och den digitala utvecklingen (Sebba 2012:1–4). Forskare som har undersökt kodväxling inom den skriftliga diskursen online har använt sig av de befintliga teorierna från den muntliga kodväxlingen med goda resultat.

I sin studie kring spansk-engelsk kodväxling i bloggar, har Montes-Alcalá (2007) undersökt vilken funktion kodväxlingen tycks fylla i kommunikationen. Genom en av sina tidigare studier av dagböcker upptäckte Montes-Alcalá (2005) att flera funktioner inom den muntliga kodväxlingen även återfanns i det nutida privata skrivandet. Hennes underliggande hypotes var att liknande sociopragmatiska mönster även skulle kunna urskiljas i offentliga dagböcker på nätet. Som analysverktyg tillämpades Gumperz (1982, refererad i Montes-Alcalá 2007:165) kontextualiseringsmarkörer. Montes-Alcalá (2007) undersökte följaktligen förekomsten av kodväxling i bloggarna, som framträder i form av *citats*, *tags* (idiomatiska uttryck, svordomar och svåra översättningar), *förtydligande*, *aktiverande* och *emfatiska* kodväxlingar samt enstaka ord, så kallad *lexikal* kodväxling. Även kodväxlingar utan någon tydlig funktion identifierades och benämns som *stilistisk* eller *fria* kodväxling. Montes-Alcalá (2007:169) menar att denna sistnämnda typ av kodväxling även kan innefatta en blandning av flera olika funktioner. Sammanfattningsvis kommer Montes-Alcalá (2007:167–169) fram till att kodväxlingen framstår som en användbar strategi i den skriftliga kommunikationen. Den största andelen av kodväxlingar består av substantiv, vilket Montes-Alcalá menar beror på en nära relation till ett ämne snarare än bristande språkkunskaper. Näst vanligast var den emfatiska funktionen, där skribenterna skiftade språk för att betona något eller för att repetera en liknande mening i de båda språken. Den tredje största kategorin av kodväxlingar i bloggarna innefattar de fria och stilistiska funktionerna. Att använda sig av den stilistiska funktionen kan vara ett tecken på att skribenten vill uttrycka sin kompetens inom två språk

och två kulturer. Även en jämn fördelning av citat, idiomatiska uttryck och förtydliganden urskildes i bloggtexterna. Montes-Alcalá (2007:169) framhåller att det stigma som har funnits kring den talade kodväxlingen inte tycks framträda i den skriftliga diskursen på Internet.

Även svensk-engelsk kodväxling i bloggar har undersökts. Falk (2013) har undersökt frekvensen av kodväxling samt dess struktur i en svensk modeblogg. Syftet med studien var att undersöka i vilken typ av blogginlägg kodväxlingen var som mest framträdande. Dessutom ville Falk (2013:2) utforska vilken typ av kodväxling som förekom samt vilka ord som växlad. Med hjälp av kvantitativa och kvalitativa metoder plockades kodväxlade ord och fraser ut ur texten för vidare analys. Resultatet visar att sammanlagt 1,22 % av orden är kodväxlade i en total textmassa på 64 587 ord (Falk 2013:10–11). Den vanligaste typen av kodväxling visar sig vara den *meningsinterna* kodväxlingen, det vill säga när växlingen sker inom en och samma fras (jfr Norrby & Håkansson 2015:227). När kodväxlingen sker på satsnivå talar man om *meningsextern* kodväxling (se vidare förklaring i avsnitt 2.4). I Falks (2013:11) studie var denna typ mindre förekommande än den meningsinterna växlingen. Den största andelen kodväxlade ord kopplades till bloggans huvudsakliga ämne: mode. Vanligast var att substantiv växlad, följt av adjektiv, verb och interjektioner.

Falk (2013:22) drar liksom Montes-Alcalá (2007:169) slutsatsen att kodväxlingen ur ett sociolingvistiskt perspektiv ger skribenten ytterligare ett verktyg i kommunikationen med läsaren. Med tillräckligt goda språkliga och kulturella kunskaper kan skribenten nyanserat växla mellan språken för att skapa kommunikativa och stilistiska effekter.

Till skillnad från Falks (2013) undersökning av svensk-engelsk kodväxling i en svensk blogg syftar denna studie även till att göra en komparativ analys med utlandssvenska bloggtexter. Dessutom kommer kodväxlingens funktioner att undersökas genom att tillämpa de analysverktyg som Montes-Alcalá (2007) har utvecklat i och med sina studier.

2. Teori

2.1 Språkkontakt

Inom kontaktlingvistiken behandlas möten mellan skilda språk eller olika språkliga varieteter (Börestam & Huss 2001:7). Själva kärnan inom forskningsområdet är begreppen *tvåspråkighet* och *flerspråkighet*, vilket uppstår då språk kommer i kontakt med varandra i olika sammanhang. Det kan ske dels genom en *direkt språkkontakt* och dels genom en *kulturell språkkontakt* (Kotsinas 2000:156–157). Engelskans inflytande i Sverige beskrivs som en kulturellt förmedlad språkkontakt. Via medier av olika slag har engelskan stor spridning och

särskilt tongivande har den angloamerikanska ungdomskulturen varit. En kulturell språk-kontakt kännetecknas av att den är så gott som uteslutande enkelriktad, vilket är fallet i den engelsk-svenska relationen. Lainio (2013:303) framhåller att det finns ”ett allt starkare drag av kulturell identifikation med den kultur som engelskan bär på och som kommer med språket”. Viljan att låta engelskt språkbruk integreras i svenskan förklaras således med att man identifierar sig kulturellt med gruppen som talar språket.

Samtidigt har den direkta språkkontakten med engelska ökat (Kotsinas 2000:156). Det är idag förhållandevis enkelt att resa och att även bosätta sig i ett annat land. Som nämndes i inledningen är en stor andel utlandssvenskar bosatta i ett land där engelska är huvudspråk (sviv.se). Ett språk som man tillägnar sig i dess normala användningsmiljö blir då ett *andraspråk*, vid sidan av modersmålet (Lainio 2000:303). Vidare menar Lainio att engelskans position i Sverige alltmer liknar ett andraspråk. Det är förknippat med hög prestige och används i såväl formella som informella sammanhang.

Materialet i denna uppsats representerar således varsin typ av språkkontakt. De Sverigebaserade bloggarna representerar den kulturellt förmedlade språkkontakten, medan de utlandssvenska bloggarna utgör exempel på den direkta språkkontakten.

2.2 Engelskan i svenskan

Den kulturella språkkontakten resulterar i att delar av engelskan lånas in i det svenska språket. Engelskans närvaro i svenskan ter sig i praktiken som lånord, kodväxlingar och som verksamhetsspråk inom vissa områden (Josephson 2004:7). Lånord från engelskan har importerats sedan lång tid tillbaka i och med att nya föremål och företeelser har etablerats i Sverige (Stålhammar 2010:39–40). Historiskt sett har andelen ord med engelskt ursprung lånats in i ett långsamt men stadigt flöde sedan 1600-talet. En kulmen nås under 1950 till 1970 då ungefär 1600 engelska lånord tillkommer i svenskan. Vidare beskriver Stålhammar (2010:22–24) att det finns varierande typer av lånord som har importerats av olika anledningar. Majoriteten av orden är substantiv som ofta betecknar materiella ting och tekniker inom olika ämnesområden. *Behovslån* är till exempel ett sådant slags lån, med ord som *dvd* och *mejl*. En annan typ av lån är *direktlån*, vilka kännetecknas av att de behåller den engelska stavningen som *charter* och *access*. En annan variant är *översättningslån*, där det engelska ordet översätts till svenska. Det kan vara ord som *hemsida* (*home page*) och *nolltillväxt* (*zero growth*). Det finns flera sätt att etikettera lånord på utöver dessa och ett ord kan vara en kombination av flera varianter.

Ett lånord kan leta sig in i svenskan genom att till en början bete sig som en kodväxling (Norrby & Håkansson 2015:226). Ju fler som anammar ett för i svenskan nytt ord, desto mer troligt är det att ordet så småningom etableras som ett lånord i det centrala ordförrådet. Till exempel har ord som *chat* och *mail* inledningsvis fungerat som en kodväxling i svenskan, innan de integrerades med svensk böjning (*mejlet*) och svensk stavning (*chatt*). Kodväxlingen är kanske som mest utmärkande när den förekommer på fras- och meningsnivå. I vardagliga språksituationer kan det hända att man hör fraser som *Take it or leave it!* Eller *You made my day!* (Josephson 2004:11–12). I Sverige är kunskaperna i engelska överlag goda och att skifta till engelska kan ses som ytterligare en resurs för att nyansera språket.

Att införliva engelska på dessa sätt i svenskan oroar somliga, men det utgör inte något hot för språkets överlevnad menar Stålhammar (2010:222–223). Vad som däremot kan påverka svenskan negativt på sikt är att engelskan blir allt vanligare som verksamhetsspråk inom vissa domäner (Norrby & Håkansson 2015:316–318). Det är främst inom områden som forskning, utbildning och affärsvärlden som engelskan dominerar. Att svenskan förlorar mark till förmån för engelskan inom ett område kallas *domänförlust*. En annan betydande faktor för ett språks framtida utsikter är de attityder som förknippas med språkbruket. I den statliga utredningen *Mål i mun* (Nygård 2002) framkommer det att svenskars inställning till engelska överlag är positiv. Endast 20 % av informanterna under 30 år tyckte att engelskan har för stort inflytande. I åldersgruppen 65 år och uppåt var motsvarande siffra strax över 50 %. Det är till synes en generationsfråga, men den säger något om den öppenhet som råder inför det engelska språkbruket och som med tiden kan skapa konsekvenser i form av språkliga klyftor.

2.3 Kodväxling eller lånord

Inom språkkontaktsforskningen är *kodväxling* ett centralt fenomen (Lainio 2000:275). Det är ett vida diskuterat begrepp som har visat sig vara problematiskt att definiera. Som berörts i avsnittet ovan befinner sig de två fenomenen kodväxling och lånord nära varandra. Ett allmänt ställningstagande bland forskare inom området har varit att endast längre sekvenser, som fraser och satser, fungerar som kodväxlingar (Park 2004:312–313). Detta har dock problematiserats av forskare (se t.ex. Poplack 1980, 2012) som menar att en distinktion även på ordnivå är nödvändig. Enstaka ord är den vanligaste enheten att skifta i en tvåspråkig kontext och bör därför särskiljas från lånord. De består i stor utsträckning av substantiv, men även av enstaka ord från andra ordklasser. En möjlig avgränsning enligt Myers-Scotton (2009:473) och Poplack (2012:645) och är att betrakta kodväxling utifrån dess formella

införlivande i språket som växlingen sker till. Till skillnad från etablerade lånord är kodväxlade ord inte lika vitt spridda i mottagarspråket och heller inte listade i ordböcker.

Det är även möjligt att se kodväxling och lånord i relation till varandra, som varsin ände på en process. Ett ord kan inledningsvis introduceras i det mottagande språket som en kodväxling, för att sedan etableras som ett regelrätt lånord (se t.ex. Lainio 2013 och Park 2004). Vidare menar Poplack (2012:647) att fonologi inte är ett avgörande kriterium vid avgränsningen mellan kodväxling och lånord, vilket möjliggör att synsättet även är applicerbart på skriftlig kodväxling.

Det råder följaktligen delade meningar kring hur kodväxling kan avgränsas. I denna uppsats definieras kodväxling som ord, fraser och satser på engelska i en i övrigt svenskspråkig text. Enstaka ord kontrolleras mot ordböcker och nyordslistor, där ett icke-listat ord anses vara en kodväxling.

2.4 Kodväxlingens struktur

De kodväxlade elementen kan delas in i olika typer utifrån grammatisk struktur. En grundläggande teori är att kategorisera kodväxlingarna efter *meningsintern* och *meningsextern* kodväxling (Myers-Scotton 2009:473). Den meningsinterna kodväxlingen innebär att växling sker *inom* satser, medan den meningsexterna växlingen sker *mellan* satser. Båda typerna av kodväxling kan uppstå inom samma diskurs, men det är främst genom den meningsinterna växlingen som språken kommer i nära kontakt enligt Myers-Scotton (2009:473). Att kodväxla meningsinternt tyder på goda kunskaper inom de inblandade språken, då hänsyn behöver tas till de båda språkens syntax (Lainio 2013:288–289). Såväl Poplack (1980) som Montes-Alcalá (2005, 2007) studerar spansk-engelsk kodväxling i första hand och därför presenteras följande exempelmeningar med detta språkpar.

I den *meningsinterna* kodväxlingen sker växlingen inom meningen enligt följande engelsk-spanska exempel, där växlingen till spanska är understruken:

Sometimes I'll start a sentence in Spanish y termino en español. (Poplack, 1980:594)

(Ibland påbörjar jag en mening på spanska och (jag) avslutar (den) på spanska)

Den *meningsexterna* kodväxlingen anses vara enklare att tillämpa, då den inte ställer samma krav på syntaktiska kunskaper. Som i följande exempel där kodväxlingen från spanska till engelska sker vid meningsgränsen och språken är åtskilda:

John está arreglando el jardín. Don't panic if you see a man around. (Montes-Alcalá 2005:105)

(John fixar i trädgården. Få inte panik om du ser en man i närheten.)

Som nämnt i tidigare avsnitt (se 2.3) är även *ettordsväxlingar* möjliga (se även Lainio 2013:289). De består i stor utsträckning av substantiv och kategoriseras strukturellt sett som en enklare form av kodväxling. En kodväxling på ordnivå kan se ut som följer:

It was really nice to have gone and spent some time with la familia... (Montes-Alcalá 2007:167)

(Det var riktigt härligt att ha åkt och spenderat lite tid med familjen.)

Myers-Scotton (2009) och Poplack (1980, 2012) har olika synsätt när det kommer till morfologisk integration på ordnivå. Poplack (1980:586) menar att ett ord som har anpassats morfologiskt till det växlade språket inte är en kodväxling. Till exempel betraktas inte *eatendo* (eng. 'eating') som en växling, då det engelska rotmorfemet 'eat' har fått ett spanskt suffix, '-iendo'. Poplack (2012) benämner dessa ord som *tillfällighetslån* i sina senare studier. Till skillnad från Poplack gör inte Myers-Scotton (2009:484) samma avgränsning på morfologisk nivå, utan betonar att även enstaka ord som integreras morfologiskt är en kodväxling (se även Park 2004:310).

Dessa tre strukturella aspekter av kodväxling är utvecklade ur den talade diskursen, men är tillämpbara även för den skriftliga kodväxlingen (se t.ex. Falk 2013 & Montes-Alcalá 2012). Det är således dessa tre kategorier som är viktiga för denna uppsats. Morfologiskt anpassade ord betraktas som en kodväxling så länge rotmorfemet är ett oetablerat ord i svenskan. Till exempel berör det verbformer som *nailade*, *obsessar* och *reclama*, vilka är hämtade ur uppsatsens material.

2.5 Kodväxlingens funktion

Vidare anses varje kodväxling kunna tilldelas en funktion. Inom forskning av muntlig kodväxling betraktar bland annat Gumperz (1982) kodväxlingar som *kontextualiseringsmarkörer* (Norrby & Håkansson 2015:29). Vid sidan om till exempel betoning, dialekt och taltempo ger kodväxlingen ytterligare en möjlighet att uttrycka sig på. Att skifta till ett annat språk kan fylla funktioner som att till exempel citera, förtydliga och betona något särskilt. Montes-Alcalá (2005, 2007, 2012) har tillämpat och modifierat dessa strategier inom den skriftliga kodväxlingen. Sju olika kategorier presenteras enligt följande:

Lexikalisk kodväxling innefattar växlingar på ordnivå och i huvudsak enstaka substantiv. Montes-Alcalá (2012:75) belyser att denna typ av kodväxling är nära relaterad till tvåspråkighet och bör inte ses som ett tecken på bristande språkkunskaper. Det handlar snarare om att ordet saknar en exakt motsvarighet i det ena språket. Det kan även röra sig om ett föremål eller en företeelse som är kulturellt förknippad med ett av språken. Även om orden är översättbara framstår det som mer trovärdigt att behålla ordet på dess ursprungliga språk. Alternativt kan kodväxlingen bero på att språkbrukaren har en tillfällig lucka i sitt ordförråd.

Emfatisk kodväxling syftar till de växlingar som görs för att betona något. Det kan göras med enstaka ord eller med fraser och meningar. De kan även kombineras med en repetition av samma, eller en liknande, mening i de båda språken för att ge ytterligare emfas till yttrandet.

Förtydligande kodväxling är ett sorts förtydligande, där kodväxlingen har som funktion att vidare förklara vad som har yttrats. I skrift kan det åstadkommas genom kommentarer inom parentes, en förklaring eller en repetition av yttrandet på båda språken.

Stilistisk/fri kodväxling berör växlingar som inte har någon tydlig funktion. Antingen kan de bestå av en kombination av flera funktioner eller så är syftet i första hand stilistiskt. Om skribenten vill uttrycka sin relation till två språk och två kulturer, är stilistisk kodväxling ett användbart och effektivt verktyg.

Aktiverande växlingar innebär att en kodväxling uppstår som följd av ett utlösande ord eller uttryck. Ett språkskifte sker då till samma språk som det ”aktiverande” ordet, vilket kan uppstå mitt i en mening.

Citat används då skribenten vill citera vad någon har sagt. Det kan handla om såväl direkta som indirekta citat, bestående av ord eller längre meningar.

Tags är ett samlingsnamn på de kodväxlingar som görs till följd av att något är svårt att översätta. Det kan röra sig om idiomatiska uttryck, svordomar och utfyllnadsord. Även här spelar tvåspråkigheten en viktig roll, då skribenten har möjlighet att välja en formulering som uttrycks bättre i ett av språken.

3. Material och metod

3.1 Material

Som framgår i uppsatsens inledande avsnitt är det bloggtexter som ligger till grund för analysen. Att låta texter från bloggar utgöra grund för studien föll sig naturligt, då de ofta har en personlig och vardaglig karaktär. Materialet består av inlägg från sammanlagt sex bloggar, varav samtliga har svenska som huvudspråk. Med avsikt att genomföra en komparativ analys av kodväxling kommer hälften av det insamlade materialet från bloggar vars skribenter är bosatta i en engelskspråkig miljö.

För att hitta lämpliga bloggar till undersökningen användes bloggportalen.se, som vid urvalstillfället hade 139 651 registrerade bloggar. Inledningsvis gjordes ett urval under kategorin ”Svenskar boende i utlandet”, med hjälp av de aktuella topplistorna. De grundläggande kraven var att huvudspråket i bloggen är svenska, men att skribenten är bosatt i ett engelskspråkigt land. I tur och ordning undersöktes bloggarna på topplistorna. I kategorin ”Mest besökta proffsbloggarna” utgjordes plats nummer 1 av en blogg baserad i USA (Jennie Hammar), vilken valdes ut. I kategorin ”Mest länkade bloggar” var bloggsribenten på plats nummer 1 bosatt i ett land som inte var engelskspråkigt. Blogg nummer 2 hade sin hemvist i USA (Cinderalley) och valdes därför ut. Nästa blogg som uppfyllde kraven var även den USA-baserad (Linnea i USA).

Bloggarna har inget tydligt enhetligt tema, utan berör vardagsbetraktelser utifrån olika intresseområden (litteratur/skrivande, föräldraskap, politik, mat och mode). Vid inhämtandet av de Sverigebaserade bloggarna lades särskild vikt vid att hitta bloggar med ett motsvarande innehåll, detta för att få två homogena urvalsgrupper. Jag utgick från kategorier som ”Vardagsbetraktelser”, ”Litteratur och skrivande” samt ”Föräldraskap och barn”, där tre bloggar slutligen valdes ut från respektive topplista. I de två första kategorierna valdes nummer 1 på respektive topplista (Magdalena Graaf och Sandra Beijer). De visade sig motsvara innehållet i de USA-baserade motsvarigheterna väl. Den tredje bloggen (Knivlisa) befinner sig något längre ned på listan under ”Föräldraskap och barn”, men var den blogg som motsvarade innehållet i bloggen Linnea i USA bäst.

Samtliga bloggsribenter är kvinnor i åldrarna 30 till 40 år. Kön och ålder har inte utgjort någon variabel i undersökningen. Inte heller har statistik över bloggarnas antal besökare haft någon betydelse. I materialet finns en jämn fördelning av bloggar skrivna av privatpersoner, såväl som mer offentliga personer som delvis skriver i egenskap av sitt yrke. Bloggarna som

är baserade i Sverige skrivs under bloggnamnen Magdalena Graaf, Sandra Beijer och Knivlisa. De USA-baserade bloggarna skrivs av Jennie Hammar, Cinderalley och Linnea i USA (se tabell 1). Samtliga utlandssvenska skribenter har bott i USA i 7–9 år.

Inhämtandet av material påbörjades genom att systematiskt samla in bloggarnas senast publicerade inlägg, inklusive rubriker och bildtexter. Undantag gjordes för standardiserade inlägg med syfte att marknadsföra produkter och tjänster. Likaså uteslöts inlägg som endast räknar upp varumärken. Då ordmängden i varje inlägg varierade mellan bloggarna tog jag inte hänsyn till antal inlägg, utan till antal ord.

Efter genomgången av den första bloggen uppskattades textmassan till cirka 12 000 ord, vilket ansågs vara en rimlig mängd för en vidare analys. Lika många ord samlades in i vardera av de resterande bloggarna. Den slutgiltiga textmassan består av sammanlagt 72 310 ord, varav 36 082 ord utgörs av de Sverigebaserade bloggarna och 36 228 ord utgörs av de utlandssvenska bloggarna.

Tabell 1. Urvalsgrupp

Land	Bloggnamn	Kategori	Webbadress
Sverige	Magdalena Graaf	Vardag, tv, nöje, föräldraskap, barn	magdalenagraaf.se
Sverige	Sandra Beijer	Litteratur, skrivande, mode	sandrabeijer.se
Sverige	Knivlisa	Vardag, humor, föräldraskap, barn	blogg.mama.nu/knivlisa
USA	Jennie Hammar	Film, tv, nöje, mode, familj	blogg.amelia.se/jenniehammar
USA	Cinderalley	Vardag, litteratur, skrivande	cinderalley.com
USA	Linnea i USA	Vardag, föräldraskap, barn	linneaiusa.com

3.3 Metod

Vid analysen av materialet har såväl en kvantitativ som en kvalitativ metod tillämpats. Då studiens övergripande syfte är att jämföra kodväxlingen i de båda urvalsgrupperna lämpar sig en kvantitativ metod. Den ger ett brett perspektiv och möjlighet att jämföra data i ett större material. Utifrån studiens tre delsyften görs en komparativ analys av kodväxlingens *frekvens*, *struktur* och *funktion*.

Genom en kvalitativ metod i form av närläsning identifierades engelska ord, fraser och meningar i bloggtexterna. För att säkerställa att det rör sig om kodväxling och inte lånord gjordes en kontroll i SAOL (2015), Bonniers svenska ordbok (2010) samt i nyordslistor (Institutet för språk och folkminnen) för de senaste 10 åren. Lånord som finns listade och på

så vis är etablerade i det svenska språket tas således inte i beaktning i undersökningen. Detta gäller exempelvis ord som *feeling*, *smoothie*, *selfie* och *random*. Likaså tas inte egennamn och titlar av olika slag med i beräkningen, som *Instagram*, *Happy Meal*, *Dirty Dancing* och *Shades of Blue*.

När samtliga fragment av engelskt språkbruk hade urskilts sammanställdes all data i en korpus per blogg. För att mäta *frekvensen* av kodväxlingen gjordes en beräkning enligt följande: vid räknandet av antalet kodväxlingar behandlades varje växling till engelska som en *enhet* oberoende av antalet ord. Dessutom räknades varje enskilt *ord* i samtliga växlingar för att kunna mätas mot det totala antalet ord i respektive textmassa.

I nästa steg av analysen kategoriserades varje kodväxling utifrån *struktur*. Den *strukturella* aspekten innefattar *meningsintern* och *meningsextern* kodväxling samt *ettordsväxlingar*. De meningsinterna kodväxlingarna håller sig inom en mening eller en fras, till skillnad från de meningsexterna växlingarna som består av enskilda satser på engelska. Ett ord kan även uppträda meningsinternt eller meningsexternt, men betraktas oavsett strukturell placering i texten som en växling på ordnivå. I engelskan särskrivs ord, till exempel substantiv som *bobby pins* (hårnålar), *maple syrup* (lönnsirap) och *core values* (kärnvärderingar). Dessa exempel från texterna betraktas som en kodväxling på ordnivå trots att de består av två ord. Likaså betraktas morfologiskt anpassade ord som en kodväxling under förutsättning att rotmorfemet inte finns listat i ordböcker. Exempel från materialet i uppsatsen är verbformer som *nailade*, *obsessar* och *reclama*.

Vidare gjordes en uppdelning utifrån de *funktionella* kategorierna. *Funktionen* avser kontextualiseringsmarkörer som *lexikalisk*, *förtydligande*, *emfatisk*, *stilistisk/fri* och *aktiverande* kodväxling samt *citats* och *tags*. I analysen definierades kontextualiseringsmarkörerna enligt de kriterier som beskrivs i teoriavsnittet gällande kodväxlingens funktion (se 2.5). I praktiken föll de *förtydligande* och *aktiverande* kodväxlingarna bort, då de inte förekom i något av de två delmaterialen.

Avslutningsvis sammanställdes resultaten i de respektive urvalsgrupperna, det vill säga i den svenska och i den utlandssvenska. Detta för att mäta om det förekommer någon skillnad i frekvens av kodväxling i de båda grupperna. Syftet är även att redovisa de strukturella och funktionella aspekterna av kodväxling för att se om det går att utläsa någon skillnad mellan grupperna även i det avseendet.

4. Resultat

I detta avsnitt presenteras undersökningens resultat. Under 4.1 redovisas *frekvensen* av kodväxling i de båda grupperna. Sedan presenteras resultatet av kodväxlingens *struktur* under 4.2. Slutligen framförs resultatet av den *funktionella* analysen under punkt 4.3. För enkelhetens skull benämns urvalsgrupperna som ”svenska bloggar” respektive ”utlandssvenska bloggar”.

4.1 Kodväxlingens frekvens

De svenska bloggtexterna består av totalt 36 082 ord. Av dessa är 370 *ord* engelska, vilket utgör 1,03 % av den totala textmassan. Det betyder att drygt 1 av 100 ord är en kodväxling till engelska. Då kodväxlingarna som *enhet* kan bestå av flera engelska ord, som en fras eller en hel sats, uppgår det totala antalet kodväxlingar i den svenska gruppen till 193 stycken.

För de utlandssvenska bloggtexterna var motsvarande totala mängd ord 36 228. Av dessa är 767 *ord* engelska, vilket resulterar i 2,12 % av den totala textmassan. Således är drygt 2 av 100 ord en kodväxling. Det totala antalet kodväxlingar i de utlandssvenska bloggarna uppgår till 333 stycken *enheter*.

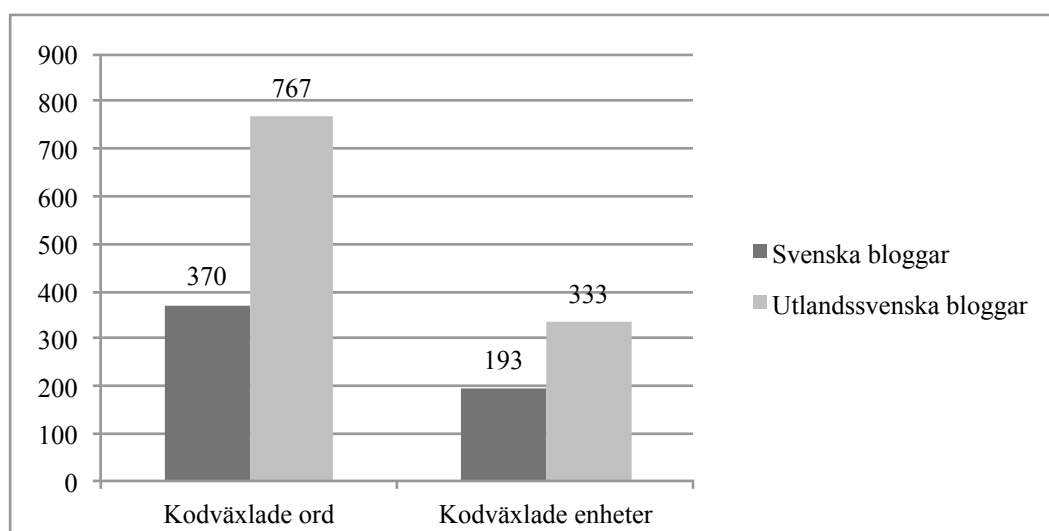

Diagram 1. Kodväxlingens frekvens

Som framgår av diagrammet innehåller de utlandssvenska bloggtexterna mer än dubbelt så många engelska ord som de svenska bloggarna, 767 respektive 370 ord. Samtidigt är kodväxlingen mer frekvent i de utlandssvenska bloggarna, med 333 kodväxlingar jämfört mot 193 stycken i de svenska bloggarna. Alltså finns det en större tendens till kodväxling bland de skribenter som befinner sig i en engelsktalande kontext.

4.2 Kodväxlingens struktur

Av de 193 kodväxlingarna i de svenska bloggtexterna utgör 115 stycken (60 %) av dem *ettordsväxlingar*. De *meningsinterna* kodväxlingarna är näst vanligast och uppgår till 50 stycken (26 %). Minst förekommande är de *meningsexterna* kodväxlingarna med 28 stycken (14 %).

I de utlandssvenska bloggarna, som totalt sett hade 333 kodväxlingar, förekommer 216 växlingar (65 %) på *ordnivå*. De *meningsinterna* kodväxlingarna utgör 82 stycken (25 %) och de *meningsexterna* motsvarar 35 stycken (10 %).

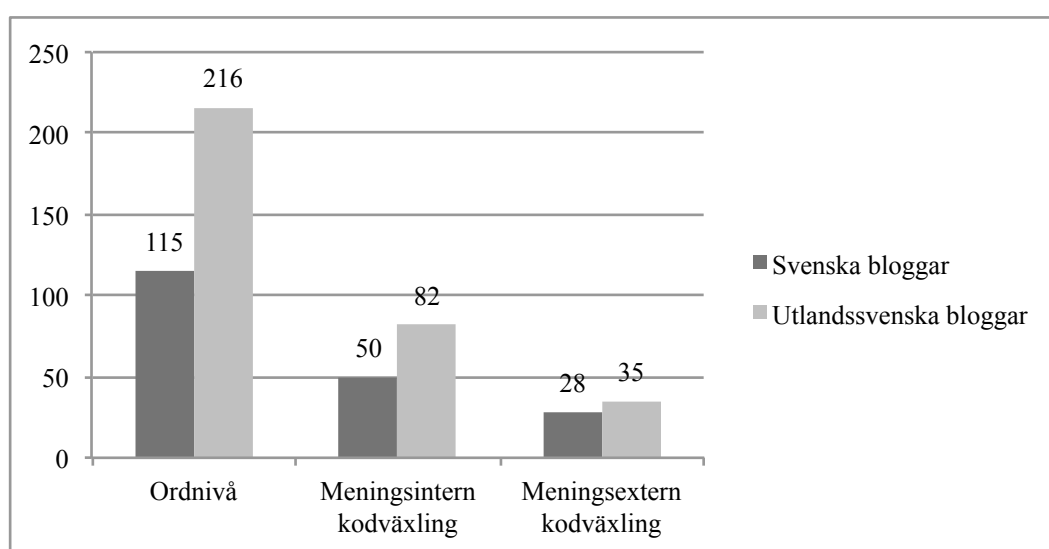

Diagram 2. Kodväxlingstyp

Som diagrammet förtydligar uppvisar de båda urvalsgrupperna ett likartat resultat av kodväxlingstyper. Mest förekommande är ettordsväxlingar och då främst substantiv, men även adjektiv, verb, adverb och interjektioner finns representerade i texterna. I de svenska bloggtexterna består 60 % av kodväxlingarna av ett enskilt ord. Motsvarande resultat i de utlandssvenska bloggarna är 65 %.

Att växla enstaka ord är den vanligaste typen av kodväxling, vilket även yttrar sig i bloggtexterna. Generellt sett är det en spridning bland orden och det förekommer inte att ett och samma ord uppträder i samtliga bloggar. Det finns dock en viss tendens till att en enskild bloggskribent använder sig av samma ord upprepade gånger.

Substantiv som förekommer enstaka gånger är bland annat *bumps*, *devices* och *magic*. Återkommande substantiv i några av bloggarna är bland annat *ambience*, *baby shower*, *midwives* och *update*. Näst vanligast i båda grupperna är adjektiv med exempel som *clueless*,

dreamy och *tipsy*. Verb förekommer i en något mindre utsträckning än adjektiv och är till stor del morfologiskt anpassade: *nailade*, *outsmarta*, och *reclaima*. Även en del adverb återfinns, i synnerhet i de svenska bloggtexterna, som *ever* och *literally*. Vanligast är *ever* som anmärkningsvärt nog endast förekommer i de svenska bloggtexterna. Adverb som finns i de utlandssvenska texterna är endast *meanwhile* och *well*. En liten del av de enskilda orden består av interjektioner som *oh*, *nom* och *yikes*.

Exempelmeningar med *ettordsväxlingar*:

- (1) Kändisar med bumps på näsan [...] (Sandra Beijer, 4 november 2016)
- (2) [...] eftersom jag alltid är clueless. (Linnea i USA, 17 augusti 2016)
- (3) För att de vet att de löser skiten sen, literally. (Knivlisa, 30 september 2016)

Den näst vanligaste typen av kodväxling i de båda urvalsgrupperna är den meningsinterna växlingen. Resultatet är jämnt med 26 % i de svenska bloggarna, respektive 25 % i de utlandssvenska bloggarna. Ett återkommande mönster bland de meningsinterna kodväxlingarna är att växlingen till engelska oftast sker i slutet av meningen. Det förekommer även växlingar centralt i meningar, men det är inte lika vanligt. I enstaka fall inleds meningen på engelska för att sedan övergå till svenska.

Exempelmeningar med *meningsintern* kodväxling:

- (4) Tvillingpodden fyllde hundra avsnitt and I was there. (Knivlisa, 27 oktober 2016)
- (5) Det var long time coming, att byta ut fönster på hela övervåningen. (Jennie Hammar, 10 augusti 2015)
- (6) On another shallow note, på lördag ska vi köpa julgran! (Linnea i USA, 23 november 2016)

Minst förekommande är den meningsexterna kodväxlingen, med ett likvärdigt resultat i de båda grupperna. I de svenska bloggarna är 14 % av det totala antalet kodväxlingar meningsexterna. Motsvarande siffra i de utlandssvenska bloggarna är 10 %. De består i stor utsträckning av kortare fraser som uppträder på olika platser i texten. Vanligast är att de meningsexterna kodväxlingarna avslutar ett stycke, alternativt att de fungerar som rubrik eller som bildtext. Men det förekommer även att de uppstår mer centralt i stycken. I enstaka fall inleds ett stycke med en fras på engelska.

Exempelmeningar med *meningsextern* kodväxling:

(7) [...] som var för EN MÅNAD [sic] sen! It's never too late!

(Jennie Hammar, 30 april 2016)

(8) [...] och dagen efter åkte vi hem! Short but sweet.

(Sandra Beijer, 9 november 2016)

(9) Save the date. Den 29 november [...]

(Magdalena Graaf, 14 november 2016)

Sammanfattningsvis följer kodväxlingens struktur ett likartat mönster i de båda urvalsgrupperna. De ettordsväxlingar som görs är individuella från blogg till blogg, även om vissa ord är återkommande. Att de meningsexterna kodväxlingarna förekommer mer frekvent än de meningsexterna växlingarna tolkas som ett tecken på att skribenterna har goda syntaktiska kunskaper i de båda språken. Det är lika vanligt att kodväxla meningsexternt i de båda urvalsgrupperna. I det avseendet tycks inte den direkta språkkontakten med engelska ha någon väsentlig betydelse.

4.3 Kodväxlingens funktion

Av de totalt sju olika typerna av kontextualiseringsmarkörer finns fem av dem representerade i de två urvalsgrupperna. I båda materialen förekommer *lexikalisk*, *stilistisk/fri* och *emfatisk* kodväxling samt *tags* och *citats*. *Förtydligande* och *aktiverande* kodväxlingar förekommer inte i något av materialen.

Tabell 2. Kontextualiseringsmarkörer

Typ	Svenska bloggar			Utlandssvenska bloggar		
	Antal	%	Plats	Antal	%	Plats
Lexikalisk	61	32 %	2	141	42 %	1
Stilistisk/fri	74	38 %	1	100	30 %	2
Emfatisk	27	14 %	3	16	5 %	5
Tags	21	11 %	4	48	15 %	3
Citat	10	5 %	5	28	8 %	4
Förtydligande	0	0 %	-	0	0 %	-
Aktiverande	0	0 %	-	0	0 %	-
Totalt:	193	100 %		333	100 %	

Lexikalisk kodväxling är den mest förekommande kontextualiseringsmarkören i de utlandssvenska bloggarna, där de utgör 42 % av det totala antalet kodväxlingar. I de svenska bloggtexterna placerar de sig på en andraplats (32 %) strax efter den stilistiska funktionen. Som det framkom i avsnittet om kodväxlingens struktur (se 4.2) är det i huvudsak substantiv som växlas till engelska, vilket då även återspeglas i resultatet av kodväxlingens funktion.

I de svenska bloggtexterna finns ett flertal engelska ord som fyller en lexikalisk funktion, då ordet saknar en liknande benämning på svenska. *Baby shower* är det mest frekvent använda ordet på engelska (se exempel 10), vilket förekommer hela tio gånger i bloggen Knivlisa. En *baby shower* är en slags fest för blivande mammor, som har gjort sitt intåg i Sverige via den amerikanska kulturen. Ordet kan därmed betraktas som kulturellt förmedlat och har ingen motsvarighet på svenska.

- (10) Det var mitt livs första baby shower [...]
(Knivlisa, 15 november 2016)

Andra ord som förekommer är *dramaqueen*, *facelook*, *front row*, *roadtrip*, *sample sale*, *troopers* och *tutorial*. Även dessa kan vara exempel på lexikala enheter som saknar en exakt

motsvarighet i svenskan. *Sample sale* är detsamma som en utförsäljning av en provkollektion, vilket uttrycks mer kortfattat på engelska. Likaså är *dramaqueen* ett behändigt ord för att beskriva någon som är överdrivet dramatisk (se exempel 11). *Tutorial* är en benämning på en videoinspelning, vanligtvis i bloggar eller på Youtube, där en person steg för steg visar hur något kan utföras. En del substantiv är relaterade till mat, som *cupcakes*, *frosting* och *fried chicken*. Orden är möjliga att översätta till svenska, men har en viss anknytning till den amerikanska matkulturen.

- (11) [...] eller att upplevas som en dramaqueen eller gnällspik.
(Magdalena Graaf, 24 november 2016)

Även i de utlandssvenska bloggtexterna förekommer ordet *baby shower* ett antal gånger. Dessutom förekommer *baby sprinkle*, vilket är samma företeelse men för nästkommande barn. *Extended family*, *midwives*, *parenting fail*, *playdate* och *wifetales* (sic) är ytterligare exempel på ord som har en anknytning till familj och föräldraskap. En del av orden har motsvarigheter på svenska och skulle därmed även kunna betraktas som stilistiska. Men förmodligen har skribenterna en närmre relation till den engelska versionen i sin vardag.

- (12) Men vad gör man inte för sin extended family [...]
(Cinderalley, 26 oktober 2016)

Många av de engelska orden i de utlandssvenska bloggarna tycks vara hämtade från skribenternas vardag och direkta omgivning. Det är troligtvis en anledning till att de utlandssvenska bloggarna innehåller fler lexikaliska enheter på engelska än de svenska bloggarna. Det rör till exempel ord som *bucket list*, *corn maze*, *dune buggy*, *loungewear*, *oversize-ade*, *petting zoo*, *pumpkin patch*, *pumpkin spice latte* och *showcase*, som fyller en lexikalisk funktion.

- (13) Men vi hade *inte* bestämt att vi skulle åka till en corn maze och en pumpkin patch.
(Linnea i USA, 23 oktober 2016)

Stilistisk/fri kodväxling är den vanligaste kontextualiseringsmarkören i de svenska bloggtexterna (38 %). I de utlandssvenska bloggarna är det den näst vanligaste markören (30 %). Vid flera tillfällen väljer skribenterna engelska uttryck, trots att det finns en motsvarighet på

svenska. Kodväxlingen kan då betraktas som stilistisk och en möjlighet för skribenten att visa sin kompetens i två språk. De stilistiska markörerna yttrar sig i såväl kortare uttryck som i enstaka ord. Till exempel används uttrycket *by the way*, eller förkortat *btw*, ett flertal gånger i de svenska bloggtexterna. Det svenska adverbet *förresten* hade fungerat lika bra och den engelska varianten framstår då som ett stilistiskt val. Andra exempel i texterna är *ambience*, *tipsy* och *nailade*, som har svenska motsvarigheter i *atmosfär*, *berusad* och *satte*.

I exempel 14 hade skribenten lika väl kunnat välja *landet av* och i exempel 15 hade *en efter en* eller *till och från* haft samma innebörd. *At the moment* i exempel 16 hade kunnat ersättas med *just nu* eller *för tillfället*.

(14) Men här i the country of valmöjligheter så finns det [...]

(Linnea i USA, 11 oktober 2016)

(15) Sjuka barn back to back, lite sömn [...]

(Jennie Hammar, 21 januari 2016)

(16) Är i Göteborg prick at the moment, men Stockholm [...]

(Sandra Beijer, 25 november 2016)

Emfatisk kodväxling är den tredje vanligaste kontextualiseringsmarkören i de svenska bloggtexterna (14 %). I de utlandssvenska bloggtexterna är det den minst förekommande kontextualiseringsmarkören (6 %). Adverbet *ever* och *fine* förekommer ett antal gånger i de svenska bloggtexterna för att betona en synpunkt som nyss har yttrats. Vid flera tillfällen är den emfatiska kodväxlingen även markerad med versaler (se exempel 18) eller med fet stil (se exempel 19) för att ge ytterligare eftertryck. Det förekommer i båda urvalsgrupperna och då i synnerhet i kombination med versaler, som i NO, NOT, THANK GOD och WIN! (sic).

(17) Fortfarande kanske det bästa jag läst ever?

(Sandra Beijer, 3 november 2016)

(18) Om DU kan somna om, FINE GÖR DET DÅ och jag är [...]

(Knivlisa, 29 september 2016)

(19) En tradition jag inte vet om? Hit me!

(Linnea i USA, 13 september 2016)

Tags är den fjärde mest förekommande varianten i de svenska bloggtexterna (11 %). I de utlandssvenska bloggarna är det den tredje vanligaste kontextualiseringsmarkören (15 %). Hit hör idiomatiska uttryck som kan vara svåra att översätta, vilka främst förekommer i de utlandssvenska texterna. Förutom exempel 20 och 21 nedan görs meningsinterna kodväxlingar med bland annat uttryck som *the more the merrier*, *the last men standing* och *put your money where your mouth is*. Att de förekommer något mer ofta i de utlandssvenska bloggarna kan ha sin förklaring i den direkta språkkontakten med engelskan. Ett antal *tags* i form av svordomar figurerar i båda grupperna (se exempel 22). Även kortare fraser som *15 min of fame*, *save the date* och *note to self* förekommer. Det är fraser som kan tyckas vara mer behändiga att uttrycka på engelska än att försöka översätta till svenska.

(20) På söndagen gjorde jag något så out of character som att [...]
(Cinderalley, 14 november 2016)

(21) Man kan väl konstatera att sömn är top of mind, just nu.
(Jennie Hammar, 21 januari 2016)

(22) Lite tidigt kanske? But I can't give a fuck!
(Magdalena Graaf, 11 november 2016)

Citat är den minst förekommande markören i de svenska bloggtexterna (5 %), medan de intar en fjärdeplats i de utlandssvenska bloggarna (8 %). De används för att återge vad som har yttrats i olika sammanhang. Att de förekommer aningens mer frekvent i de utlandssvenska bloggarna tycks bero på att skribenterna återberättar vad som har sagts i deras omgivning. Citaten som återfinns i de svenska bloggtexterna hänvisar snarare till något de själva har nämnt vid ett tidigare tillfälle. I exempel 25 refererar den Sverigebaserade bloggskribenten till en konversation som ägde rum under en utlandsresa.

(23) ”I can't find any heartbeats” sa midwifen efter några minuter [...]
(Linnea i USA, 1 september 2016)

(24) Den här lille killen, vars namn läkaren på sjukhuset frågade hur han skulle uttala.
”And we've been pronouncing it like 'sage'.”
(Jennie Hammar, 5 november 2015)

(25) But the manager said its on the house, sa vi.

(Knivlisa, 24 november 2016)

Sammanfattningsvis är *lexikalisk* och *stilistisk* kodväxling de två vanligaste funktionerna med god marginal i de båda delmaterialen. I de utlandssvenska bloggtexterna är dock den lexikaliska kodväxlingen något mer framträdande, medan den stilistiska funktionen är mest förekommande i de svenska texterna. Att den *lexikaliska* kodväxlingen är mer frekvent i de utlandssvenska bloggarna tycks bero på den direkta närheten till ord och företeelser som inte har en motsvarande benämning i svenskan. Det finns således en funktion i att använda det engelska begreppet för att fylla ett lexikaliskt behov. Den *stilistiska* kodväxlingen används på ett liknande sätt i de båda grupperna. Ord och uttryck som är fullt översättbara till svenska uttrycks på engelska, vilket tolkas som att skribenten gör ett stilistiskt val.

Emfatisk kodväxling samt *tags* och *citats* är de tre minst använda kontextualiseringsmarkörerna i de båda grupperna. Den *emfatiska* kodväxlingen är mer framträdande i de svenska bloggtexterna i jämförelse med de utlandssvenska texterna där det är den minst använda markören. I flera exempel förstärks den emfatiska funktionen med versaler eller fet stil. Vidare återges idiomatiska uttryck och svordomar på engelska i de båda grupperna, så kallade *tags*. Olika uttryck och talesätt kan vara svåra att översätta och behålls därför på engelska. Slutligen är *citats* på engelska den minst förekommande markören i de svenska bloggtexterna. I de utlandssvenska texterna är de något vanligare, vilket tycks bero på skribenterna återger delar av konversationer som har ägt rum i deras vardag.

5. Diskussion och slutsatser

Det övergripande syftet med denna studie var att jämföra svensk-engelsk kodväxling i svenska och utlandssvenska bloggtexter. Studien genomfördes komparativt för att se om den direkta respektive den kulturella språkkontakten kan tänkas medföra några skillnader i kodväxlingen. Med hjälp av tre delsyften har kodväxlingens *frekvens*, *struktur* och *funktion* studerats i de två urvalsgrupperna. Det första delsyftet avseende kodväxlingens *frekvens* undersöktes med hjälp av följande frågeställning:

- Finns det en större tendens till kodväxling i de utlandsbaserade bloggarna?

Hypotesen i studien var att kodväxling förekommer mer frekvent i de utlandssvenska bloggarna, som en följd av den direkta språkkontakten med engelska. Resultatet visar att de utlandssvenska bloggtexterna innehåller mer än dubbelt så många engelska ord som de svenska motsvarigheterna. Drygt 2 av 100 ord är en kodväxling till engelska, medan motsvarande resultat i de svenska bloggarna är 1 av 100 ord. Då är inte etablerade lånord från engelskan samt egennamn med i beräkningen. Dessutom är kodväxlingen mer frekvent hos de utlandssvenska skribenterna, med totalt 140 fler kodväxlade enheter.

Således visar den här kvantitativa delen av studien att det finns en större tendens till kodväxling hos de skribenter som befinner sig i språkets normala användningsmiljö. För studiens validitet var det viktigt att inledningsvis definiera fenomenet kodväxling utifrån befintliga teorier (se t.ex. Myers-Scotton 2009 och Poplack 2012), för att sedan kunna mäta dess förekomst. I förhållande till fenomenet lånord betraktades etablerade engelska ord inte som kodväxling, medan morfologiskt integrerade ord gjorde det. Det är möjligt att en annan definition av kodväxling hade lett fram till ett annat resultat. Denna småskaliga studie ger en indikation på hur det kan förhålla sig i fråga om svensk-engelsk kodväxling i bloggtexter. Det förefaller rimligt att det engelska språkbruket återspeglas mer hos skribenter som har en direkt språkkontakt med engelska. Dock hade en studie i en större skala med fördel kunnat genomföras för att dra mer generella slutsatser.

I studiens andra delsyfte undersöktes kodväxlingens *struktur*, med hjälp av följande frågeställning:

- Vilken typ av kodväxling är mest förekommande?

Resultatet av kodväxlingens struktur är likartat i de båda urvalsgrupperna. Att kodväxla enstaka ord är allra mest förekommande och då i synnerhet substantiv. Det stämmer överens med resultatet i såväl Montes-Alcalás (2007) som Falks (2013) forskning kring kodväxling i bloggtexter. Vilka ord som kodväxlas är högst individuellt bland bloggarnas skribenter, även om vissa ord återkommer vid flera tillfällen som till exempel *ambiance*, *baby shower* och *ever*. Likaså finns morfologiskt integrerade ord i texterna, som *nailade*, *outsmarta* och *reclama*. Den meningsinterna kodväxlingen är näst vanligast och övergången till engelska sker oftast i slutet av meningen. Den här typen av struktur tyder enligt teorin (se t.ex. Lainio 2013) på goda syntaktiska kunskaper i båda språken hos skribenterna. Meningsextern kodväxling var den variant som var mest sällsynt i de båda grupperna.

Det är således ingen skillnad i *hur* skribenterna i de svenska och utlandssvenska bloggarna kodväxlar. I ett vidare perspektiv kan det antas att svenskar överlag har goda grundläggande kunskaper i engelska, vilket även framfördes av Josephson (2004). Det är möjligt att den formellt inlärd och kulturellt förmedlade engelskan i Sverige är en bidragande faktor till att det inte förekommer några strukturella skillnader i kodväxlingen grupperna emellan.

Studiens tredje delsyfte inriktades mot kodväxlingens *funktion*. Frågan som ställdes var:

- Vilken funktion tycks kodväxlingen ha?

Fem olika funktioner har urskilts i de båda delmaterialen. Allra mest framträdande är den *lexikaliska* och *stilistiska* kodväxlingen. I de utlandssvenska texterna är den *lexikaliska* kodväxlingen vanligast, medan den hamnar på en andraplats i de svenska bloggarna. Det tycks finnas ett större behov bland de utlandssvenska bloggskribenterna att använda sig av engelska ord inhämtade från vardagen och den direkta omgivningen. I det avseendet förefaller den direkta språkkontakten återspeglas i de utlandssvenska texterna. Ett flertal av orden är relaterade till familj och föräldraskap, av vilka skribenterna förmodligen använder den engelska varianten i sin vardag. Därför har de troligtvis snarare en lexikalisk funktion än en stilistisk funktion, även om vissa av orden är möjliga att översätta till svenska. Sammantaget i båda grupperna är *baby shower* det mest kodväxlade ordet, vilket utgör ett exempel på ett ord som är såväl direkt som kulturellt förmedlat. Det har ingen motsvarighet på svenska och fyller således en lexikalisk funktion. Andra ord som utgör samma funktion är bland annat *dramaqueen*, *sample sale* och *corn maze*. Huruvida skribenterna gör ett visst ordval beroende på en tillfällig lucka i sitt ordförråd är svårt, om inte omöjligt, att bedöma.

I de svenska bloggtexterna är däremot den *stilistiska* kodväxlingen vanligast. Bland de utlandssvenska skribenterna är det den näst vanligaste funktionen. Vid flera tillfällen använder skribenterna engelska ord och uttryck som har en svensk motsvarighet. Till exempel används *by the way* i stället för *förresten* och *at the moment* i stället för *just nu*. Växlingen till engelska kan då betraktas som ett stilistiskt verktyg för skribenten att uttrycka sin kompetens i två språk. Som nämnt av Lainio (2013) i avsnitt 2.1 är engelskan förknippad med prestige och den kultur som språket för med sig. Kodväxlingen möjliggör för skribenten att i kommunikationen med läsaren förmedla en eventuell identifikation med den anglo-amerikanska kulturen.

De återstående tre kontextualiseringsmarkörerna är inte lika vanligt förekommande, men de fyller sina olika funktioner. Den *emfatiska* kodväxlingen används för att understryka vissa yttranden och då gärna i kombination med versaler eller fet stil. Mest anmärkningsvärt är att adverbet *ever* förekommer ett flertal gånger i de svenska bloggtexterna, men inte alls i de utlandssvenska texterna. Överlag är den emfatiska funktionen vanligare bland de svenska bloggskribenterna. Huruvida det har någon koppling till den kulturellt förmedlade språkkontakten är svårt att avgöra. Men det är ett tydligt exempel på hur kodväxling kan fungera som ytterligare en markör för att betona ett yttrande.

Vidare utgör *tags* en funktion för idiomatiska uttryck som är svåra att översätta, vilka är något mer förekommande i de utlandssvenska bloggarna. En del meningar med svordomar kategoriseras också som *tags*. Likaså är *citat* vanligare i de utlandssvenska texterna. Det tycks bero på att skribenterna återger delar av konversationer från vardagen, vilket inte förekommer alls i de svenska bloggtexterna. Där hänvisar citaten snarare till något som de själva har yttrat vid ett tidigare tillfälle. Att *tags* och *citats* är något mer framträdande i de utlandssvenska bloggtexterna kan vara en effekt av skribenterna befinner sig i en direkt språkkontakt med engelskan.

Sammanfattningsvis finns det alltså vissa skillnader i kodväxlingen mellan svenska bloggskribenter som är bosatta i Sverige respektive i USA. Det finns en större frekvens av kodväxling i de utlandssvenska bloggarna, medan strukturen är likartad. Funktionerna är något olika fördelade mellan de två urvalsgrupperna. De utlandssvenska bloggskribenterna inhämtar mer engelska ord och citat från sin vardag, medan de svenska bloggskribenterna oftare kodväxlar till engelska med ett stilistiskt syfte eller för att betona något. Resultaten i denna studie tyder på skillnader som kan vara relaterade till en mer direkt språkkontakt. Därav dras slutsatsen att den direkta språkkontakten kan ha en viss inverkan på kodväxlingen.

6. Förslag till vidare forskning

Som ett förslag på vidare forskning hade det varit av intresse att göra närmre intervjuer med skribenterna. Detta för att ta del av deras uppfattning kring varför kodväxlingen uppstår. Att till exempel avgöra huruvida skribenterna gör ett visst ordval beroende på en tillfällig lucka i sitt ordförråd är en svår bedömning att göra. Det hade en närmre intervju förhoppningsvis kunnat ge svar på. Att utföra studien på ett annat urval av bloggmaterial hade även det kunnat ge intressanta resultat, som antingen styrker resultaten i denna studie eller redovisar andra givande aspekter inom den skriftliga kodväxlingen.

7. Sammanfattning

I denna uppsats har svensk-engelsk kodväxling undersökts i ett komparativt förhållande mellan utlandssvenska och svenska bloggar. Syftet har varit att utreda dess *frekvens*, *struktur* och *funktion*. Engelskan har sedan en lång tid tillbaka haft ett inflytande i det svenska språket, vilken av Kotsinas (2000:156–157) beskrivs som en kulturellt förmedlad språkkontakt. I synnerhet den angloamerikanska populärkulturen har varit tongivande i media. En annan form av kontakt med engelska är den direkta språkkontakten, som uppstår när man vistas i språkets normala användningsmiljö. Det är fallet för ett relativt stort antal utlandssvenskar som enligt Svenskar i världen (sviv.se) är bosatta i USA och Storbritannien, och således befinner sig i en engelsktalande kontext.

Kodväxling är ett centralt begrepp inom språkkontaktsforskningen (Lainio 2000:275). När språk kommer i kontakt med varandra är det möjligt att det skiftas mellan språken i samma samtals- eller skrivsituation (Josephson 2004:7). Definitionen av fenomenet kodväxling är vida diskuterat och sätts ofta i förhållande till fenomenet lånord. En möjlig avgränsning enligt Myers-Scotton (2009:473) och Poplack (2012:645) är att betrakta kodväxling utifrån dess formella införlivande i språket som växlingen sker till. Med det synsättet är kodväxlade ord inte lika vitt spridda i mottagarspråket som lånord och heller inte listade i ordböcker. Vidare kan kodväxlingen uppdelas efter grammatisk struktur. En grundläggande indelning är enligt Myers-Scotton (2009:473) att kodväxling kan ske på *ordnivå* samt *meningsinternt* och *meningsexternt*.

Forskning kring kodväxling är som mest utbredd inom den talade diskursen (Sebba 2012:1). Dock har intresset för skriftlig kodväxling ökat i samband med utvecklingen av Internet och den digitala teknikens framfart. Montes-Alcalá (2007) har undersökt spansk-engelsk kodväxling i bloggtexter för att utreda dess funktion. Resultatet i studien visade att

funktioner från den muntliga kodväxlingen även återfanns i den skriftliga kodväxlingen. Det rör kontextualiseringsmarkörer som *lexikalisk*, *emfatisk*, *förtydligande*, *stilistisk* och *aktiverande kodväxlingar* samt *tags* och *citats*. Även svensk-engelsk kodväxling har studerats i bloggmaterial. Falk (2013) har redogjort för kodväxlingens frekvens och struktur i en svensk modeblogg. Såväl Montes-Alcalá (2007) som Falk (2013) kommer fram till att substantiv är den mest kodväxlade enheten samt att kodväxlingen fungerar som ett verktyg i kommunikationen med läsaren.

Materialet i denna studie utgörs av bloggtexter, då de ofta har en vardaglig och personlig karaktär. Med syfte att göra en jämförande studie är tre av bloggskribenterna bosatta i Sverige, medan de andra tre är utlandssvenskar bosatta i USA. Det slutgiltiga materialet består av en textmassa på 36 082 ord i de svenska bloggarna respektive 36 228 ord i de utlandssvenska bloggarna. Genom en kvalitativ metod i form av närläsning urskildes engelska ord, fraser och meningar i texterna. Ord kontrollerades mot ordböcker för att säkerställa att det rör sig om kodväxling och inte lånord. Det engelska språkbruket sammanställdes i respektive urvalsgrupp för att sedan kunna mätas kvantitativt och jämföras.

I studiens resultat framkommer det att kodväxlingen är mer frekvent i de utlandssvenska bloggarna. Däremot är det ingen skillnad i kodväxlingens struktur mellan de två urvalsgrupperna. Av de totalt sju olika typerna av kontextualiseringsmarkörer finns fem av dem representerade i materialet. De vanligaste funktionerna är lexikalisk och stilistisk kodväxling, följt av emfatisk kodväxling samt tags och citat. De utlandssvenska bloggskribenterna tycks inhämta fler engelska ord och citat från sin engelskspråkiga omgivning, medan de svenska bloggskribenterna använder kodväxlingen mer som en stilmarkör och för att betona yttranden.

Referenslista

Litteratur

- Börestam, Ulla & Huss, Leena 2001: *Språkliga möten. Tvåspråkighet och kontaktlingvistik*. Lund: Studentlitteratur.
- Falk, Ingrid 2013: *Code-switching online. A case study of Swedish-English code-switching in the blog Charlotta Flinkenberg*. Göteborg: Institutionen för språk och litteraturer, Göteborgs universitet.
- Josephson, Olle 2004: Engelskan i 2000-talets Sverige. I: *Engelskan i Sverige. Språkval i utbildning, arbete och kulturliv*. Svenska språknämnden. Stockholm: Norstedts.
- Josephson, Olle 2013: *Ju: ifrågasatta självklarheter om svenskan, engelskan och alla andra språk i Sverige*. 4. uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Kotsinas, Ulla-Britt 2000: Engelska i svensk slang. I: *Svenskan i tiden: verklighet och visioner*. Stockholm: HLS. S. 155–177.
- Lainio, Jarmo 2013: Tvåspråkighet och språkkontakter i Sverige. I: Sundgren, Eva (red.) 2013: *Sociolingvistik*. Stockholm: Liber AB.
- Montes-Alcalá, Cecilia 2005: "Dear Amigo": Exploring Code-switching in Personal Letters. I: *Selected Proceedings of the Second Workshop on Spanish Sociolinguistics*. S. 102–108. <http://www.lingref.com/cpp/wss/2/paper1144.pdf> (hämtad 2016-12-01).
- Montes-Alcalá, Cecilia 2007: Blogging in Two Languages: Code-Switching in Bilingual Blogs. I: *Selected Proceedings of the Third Workshop on Spanish Sociolinguistics*. S. 160 – 170. <http://www.lingref.com/cpp/wss/3/paper1537.pdf> (hämtad 2016-12-01).
- Montes-Alcalá, Cecilia 2012: Code-switching in US-Latino Novels. I: Sebba, Mark, Mahootian, Shahrzad & Jonsson, Carla (red.) 2012: *Language mixing and code-switching in writing: approaches to mixed-language written discourse*. London: Routledge. S. 69–88.
- Myers-Scotton, Carol 2009: Code-switching. I: Coupland, Nikolas & Jaworski, Adam (red.) 2009: *The new sociolinguistics reader*. Basingstoke: Palgrave Macmillan. S. 473–489.
- Norrby, Catrin & Håkansson, Gisela 2015: *Introduktion till sociolingvistik*. Lund: Studentlitteratur.
- Nygård, Pia 2002: Språkattityder i Sverige. I: *Mål i mun. Förslag till handlingsprogram för svenska språket*. SOU 2007:27. Bilaga 2. S. 5–44.
- Park, Hyeon-Sook 2004: Kodväxling som grammatiskt fenomen – exemplet svenska-koreanska. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.) 2004: *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. S. 297–325.
- Poplack, Shana 1980: Sometimes I'll start a sentence in Spanish Y TERMINO EN ESPAÑOL: toward a typology of code-switching. I: *Linguistics 18*. S. 581–618. <http://yorkspace.library.yorku.ca/xmlui/bitstream/handle/10315/2506/CRLC00161.pdf?sequence=1> (hämtad 2016-12-04).
- Poplack, Shana 2012: What does the Nonce Borrowing Hypothesis hypothesize? I: *Bilingualism: Language and Cognition 15*, s. 644–648.

<http://www.sociolinguistics.uottawa.ca/shanapoplack/pubs/articles/Poplack2012NBH.pdf>
(hämtad 2016-12-04).

Sebba, Mark 2012: Researching and Theorising Multilingual Texts. I: Sebba, Mark, Mahootian, Shahrzad & Jonsson, Carla (red.) 2012: *Language mixing and code-switching in writing: approaches to mixed-language written discourse*. London: Routledge. S. 1–26.

Stålhammar, Mall 2010: *Engelskan i svenskan. Åttahundra år av lånade ord och språkliga influenser*. Stockholm: Norstedts.

Ordlistor

Institutet för språk och folkminnen: *Nyordslistor 2006 – 2015*.

<http://www.sprakochfolkminnen.se/sprak/nyord/nyordslistor.html> (hämtad 2016-12-04).

Sjögren, Peter A., Györki, Iréne & Malmström, Sten 2011: *Bonniers svenska ordbok: 4000 nya ord, praktiska skrivråd*. 10 uppl. Stockholm: Bonnier fakta.

Svenska akademiens ordlista över svenska språket 2015. 14 uppl. Stockholm: Svenska akademien.

Webbkällor

Svenskar i världen 2015: <http://www.sviv.se/wp-content/uploads/2015/06/660-000-svenskar-bor-utomlands-pressmeddelande-21-juni-2015.pdf> (hämtat 2016-12-06).

Källmaterial

www.blogg.amelia.se/jenniehammar (hämtat 2016-11-29)

www.blogg.mama.nu/knivlisa (hämtat 2016-11-28)

www.cinderalley.com (hämtat 2016-11-27)

www.linneaiusa.com (hämtat 2016-11-27)

www.magdalengraaf.se (hämtat 2016-11-27)

www.sandrabejjer.se (hämtat 2016-11-26)

Caroline Areschoug

Besöksadress: Kristian IV:s väg 3
Postadress: Box 823, 301 18 Halmstad
Telefon: 035-16 71 00
E-mail: registrator@hh.se
www.hh.se